

[Viggo Starcke.]

som følge af prisordningerne. De pågældende bedømmer risikoen for at være for stor, idet tabet, hvis det kommer, er sikkert, medens gevinsten, om den kommer, er meget tvivlsom, og hvis dertil kommer varedirektoratets indgreb, bliver resultatet af denne lovgivning: færre varer, dyrere varer og dårligere varer — og dette er ikke i forbrugernes interesse.

Der findes falske profeter her i landet, som docerer den lære, at man kan bilde befolkningen ind, at den kan blive ved med at få varerne billigere, end de kan produceres og importeres. Dette er blændværk overfor vælgerne, og særlig overfor ens egne vælgere, en camouflering af resultaterne af den politik, der har været ført; man vil maskere prisstigningen, man vil skjule og stemme op for inflationen, og dette kan gøres for en tid, men før eller senere bryder den igennem.

Endelig er der hele det demokratiske og folkepædagogiske synspunkt; dette, at selv om det gør ondt på vælgerne, når lovgivningsmagten, politikerne og administrationen disponerer og handler forkert, er det alligevel demokratisk sundt, at vælgerne får at mærke følgerne af politikernes forkerte handlinger. Det er et sundt princip, og derfor er vi imod dette, at man skal prøve at tilsløre det, prøve ligesom at skubbe følgerne af ens egen dårlige politik over på det ene befolkningslag og væk fra det andet; man vil tilsløre for forbrugerne, hvad det er, der sker.

Statens opgave er at værne retten og værne friheden og ikke i og for sig at regulere og ordne tilværelsen for erhvervs livet. Overfor handelsstanden har man fra lovgivningsmagtens og administrationens side i de senere år stillet sig sådan, at man gerne så, at handelsstanden kom til at bære de konjunkturtab, som i visse perioder indtraf; men skulle der være nogen mulighed for konjunkturgevinst, så skrider politikerne med skinhellige miner ind overfor handelsstanden. Dette har intet med retfærdighed at gøre. I det lange løb er det kun meget kapitalstærke firmaer, som kan tåle det, og de kan endda kun tåle det for en tid. De små firmaer, de små handlende går nedenunder og hjem under denne fremgangsmåde. Det er, om jeg så må sige, ikke altid vælgernes skyld, at der føres en forkert politik, det er ikke passagerernes skyld, når kaptajnen styrer forkert — et er et kødkort at forstå, et andet skib at føre.

Lovgivningen om prisaftalerne begyndte

i april 1931, og senere, i 1937, kom man ind i en prisaftalelov, som sigtede direkte på monopolerne. Nu har der i den sidste tid været en del diskussion om handelsministerens prisbekendtgørelse dels i offentligheden, dels under behandlingen af finansloven, og også i dag har der været fremført en række interessante betragtninger af det ærede medlem hr. Weikop om handelsministerens bekendtgørelse eller dekret.

Dengang verdenskrigen udbrød i 1939, inden den var kommet ind over vore grænser, udstedtes der fra det daværende handelsministeriums side en bekendtgørelse af 19. oktober 1939, og i denne bekendtgørelse blev genanskaffelsesprisen lagt til grund for prisberegningen. Efter den tyske besættelse i april 1940 kom så prisloven af 30. maj 1940, hvorved man gik bort fra genanskaffelsesprisprincippet og gik over til kostprisprincippet, således at man der ligesom skred ind overfor handelsstandens adgang til at få en fortjeneste, og med nogen ret. Prisloven blev siden fulgt af nogle udtalelser, som jeg gerne vil have lov at citere. De blev fremsat af den højtærede handelsminister her i tinget den 4. marts i år og findes i rigsdagstidende spalte 3118 og 3119. Den højtærede minister udtalte:

„Såvel vedrørende bestemmelserne i § 8 som i § 13 har man i kommissionen været inde på spørgsmålet om, hvorvidt man til brug for en prisberegning skal lægge den faktiske indkøbspris eller dagsprisen. Det er den almindelige opfattelse, at det ville være rigtigt at anvende dagsprisen, genanskaffelsesprisprincippet, der — bortset fra detailhandelen — var det almindelige før krigen. Under hensyn til, at forholdene imidlertid endnu ikke er normale, og at særlige forhold kan gøre sig gældende, f. eks. hvor der er tale om salg af klausulerede varer eller langsigtige dispositioner, har man ikke ment at kunne fastslå princippet som hovedregel, men har, forsåvidt angår den enkeltes prisberegning, stillet denne frit med hensyn til anvendelsen af kostprisprincippet eller genanskaffelsesprisprincippet.“

Og ministeren fortsatte:

„Jeg har haft nogen betænkelighed ved, at det således skulle overlades frit til de erhvervsdrivende at bestemme, hvorvidt de vil anvende kostprisprincippet eller genanskaffelsesprisprincippet, men har dog ment at kunne følge kommissionens indstilling, idet der er lagt vægt på, at kommissionens forslag betragtes som en helhed.“